

Славутська міська об'єднана територіальна громада Хмельницької області
Славутська гімназія №6 Славутської міської ради

Знай свої права, дитино

Тематичні матеріали для учнів 1-4 класів

(Збірка матеріалів для проведення виховних заходів правової тематики)

Номінація: Бібліотечна справа

Роботу виконала
Тарасюк Галина Йосипівна –
завідувач медіатеки
Славутської гімназії № 6
Славутської міської ради

Славута - 2024

Знай свої права, дитино: Збірка тематичних матеріалів правової тематики для проведення виховних заходів у 1-4 класах. – Славута, 2024. – 23 с.

АВТОР ЗМІСТУ ПОСІБНИКА: Тарасюк Галина Йосипівна - завідувач медіатеки Славутської гімназії № 6

РЕЦЕНЗЕНТ: Талемонюк Валентина Дмитрівна - заступник директора з навчально-виховної роботи

Схвалено для використання в освітньому процесі на засіданні педагогічної ради Славутської гімназії № 6 (протокол № 9 від 20.03. 2024р.)

У повсякденному житті людина набуває різноманітні знання, які їй стануть у пригоді. Дуже важливими є правові знання, які допоможуть розумно скористатись своїми правами, правильно визначити свої обов'язки, застережуть від злочинних вчинків.

Дана збірка містить тематичні матеріали для учнів 1-4 класів з теми «Права дитини».

Подані у збірці матеріали стануть у нагоді не лише вчителям початкової ланки, а й асистентам вчителів, заступникам директорів з навчально-виховної роботи, педагогам-організаторам, вихователям групи продовженого дня, стануть джерелом цікавих ідей для використання у навчанні та під час проведення виховних заходів.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Правове виховання у шкільній бібліотеці	3
2. Форми і методи організації правового виховання під час позакласної роботи	4
ТЕМАТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПРАВОВОЇ ТЕМАТИКИ	6
Розтяжка «Право в моєму житті»	6
Емблема «Рівні права, рівні можливості – для всіх дітей світу»	6
Розмальовки «Права дитини у малюнках» до Всесвітнього дня дитини	6
Лепбук «Мої права – моє життя»	7
Вірші для дітей	8
Загадки про права дітей	9
Кросворд «Мої права»	9
Зашифровані прислів'я про права дітей	10
Філфорд «Всі діти мають права»	10
Правова переплутанка	11
Анаграма «Права дітей»	11
Ребуси про права дитини	12
Квест-гра «Країна дитинства»	13
Гра «Перший мільйон»	13
Вікторина «Чи знаєте ви свої права?»	14
Флеш картки «Мої права – моє життя»	14
Презентації	15
Гра «Скажи - «НІ» булінгу!»	16
Скринька допомоги	17
Сценарії виховних заходів	18
Покликання на інтерактивні ігри	19
Практичний шкільний календар з прав людини	21
ВИСНОВКИ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23

ВСТУП

Одним із аспектів всебічного розвитку особистості дитини є висока правова культура. Людина не народжується із знанням правил співжиття і розумінням вимог законів. Правова культура формується під впливом спеціальних виховних заходів, в наслідок участі в різних видах діяльності, під час спілкування з іншими людьми.

У повсякденному житті людина набуває різноманітні знання, які їй стануть у пригоді. Дуже важливими є правові знання, які допоможуть розумно скористатись своїми правами, правильно визначити свої обов'язки, застережуть від злочинних вчинків.

1. Правове виховання у шкільній бібліотеці

Коли мова йде про правове виховання у шкільній бібліотеці то завдання цього виховання полягають у тому, щоб:

- ✓ допомогти дітям набути елементарних знань про найважливіші закони нашої держави. Реалізується це завдання через допомогу у засвоєнні відповідних курсів шкільної програми, підтримку самоосвітнього читання;
- ✓ показати в доступній для конкретної вікової групи формі практику застосування законів;
- ✓ сприяти виробленню у дітей почуття власної гідності й відповідальності за свої вчинки, поваги до закону та його вимог;
- ✓ підтримувати формування у дітей внутрішніх бар'єрів щодо порушення закону і моральних норм.

Правове виховання дітей нерозривно пов'язане з моральним вихованням.

В сьогоденному українському суспільстві відбувається зростання підліткової злочинності, поширення в підлітковому середовищі шкідливих звичок, бездоглядності дітей що згубно позначається на їх здоров'ї та часто стає причиною скоєння ними протиправних вчинків та злочинів. Все це спонукає з особливою увагою ставитись до правового і морального виховання юних громадян, робити акцент у плануванні роботи на проведенні правових виховних заходів.

Виховна робота бібліотеки по правовому і моральному вихованню означає також і сприяння розвитку позитивних якостей особистості, стимулювання до здорового способу життя через залучення дітей до активного читання – і не лише літератури правової тематики, до участі в різноманітних творчих акціях і заходах.

Правове і моральне виховання учнів 1-4 класів спрямоване на формування у них елементарних знань про нашу державу та її символи – прапор, герб, гімн; про основні права та обов'язки громадян України; про права дитини; про те, як можна і не можна чинити – тобто мова йде про навички спілкування і засвоєння найпростіших норм правової поведінки.

5

Предметом діалогу з молодшими читачами також є книги, з яких діти дізнаються про основні правила культури поведінки вдома, на вулиці та громадських місцях. Учні вчаться самотійно стежити за своїм зовнішнім виглядом. Вчаться вітатися з дорослими, поступатися місцем старшим. Книжки та спілкування з однолітками навчають молодших школярів правильно поводити себе в суспільстві.

2. Форми і методи організації правового виховання під час позакласної роботи

В залежності від мети та обставин на виховних годинах застосовуються найрізноманітніші форми та методи роботи: аналіз життєвих ситуацій, обговорення літературних героїв, газетних статей і повідомлень з відповідною правовою оцінкою, того, що трапилось, читання художніх творів, конкурси, вікторини, створення спеціальних педагогічних ситуацій вибору, екскурсій, ділові ігри тощо. Під час цих заходів діти розігрують різні ситуації, які можуть відбуватися у житті. Тому активно використовуються ігрові та інтерактивні форми роботи. Це інтерактивні ігри, створені на різних інтернет-платформах. Використовується в роботі мультимедійна дошка Labwe.

Майже на всіх виховних заходах діти розповідають вірші. Дітям важко запам'ятовувати слова про права дитини, а ось вірші запам'ятовуються швидше! Діти їх вчать охоче.

Так само потрібна інформація доноситься до дітей за допомогою загадок. Використання загадок дає змогу збагачувати знання дітей, перевіряти рівень інтелектуальної підготовки, навчити мислити, обґрунтовувати свої міркування.

Використання прислів'їв та приказок є стимулом для розвитку словесної творчості дітей, розкриття їхніх лінгвістичних здібностей і мовних обдарувань. Кожне прислів'я або приказка мають відповідати віковим і психологічним особливостям дітей, тобто бути доступними. На заходи підбираються прислів'я за темою й завдяки цьому діти запам'ятовують потрібний матеріал.

Працюючи над завданнями з анаграмами, діти дізнаються, що таке анаграми і вчаться їх розшифровувати. У завданнях пропонується розшифрувати анаграми і самотійно визначити правильні відповіді та, по можливості, назвати статтю з Конвенції про права дитини. Виконуючи завдання діти вдосконалюють навички логічного мислення і дізнаються нові слова.

Найефективнішим способом навчити дитину мислити творчо є гра. особливо гра навчально-розвивальна. Під час навчальної гри гравці засвоюють зміст навчання. Тому такі ігри є іграми за змістом, але навчанням за формою. Крім того, використання ігор активізує психічні процеси діяльності учнів: сприймання, мислення, уяву, увагу та пам'ять. Використання ігор та ігрових моментів робить настрій дітей бадьорим, полегшує засвоєння навчального матеріалу, створює ситуацію успіху.

Однією з найбільш захоплюючих дитячих ігор по праву вважається ребус.

Ребус – це загадка, головоломка, що складається з поєднання літер, слів, цифр, малюнків і знаків пунктуації. Такий вид гри не лише захоплює яскравими барвистими ілюстраціями, але і, безумовно, допомагає у розвитку. Залучити учнів до відгадування ребусів досить просто, варто лише розповісти, що за чарівними картинками заховані слова, і дізнатися їх може кожен, але потрібно дотримуватися певних правил, без яких малюнки не відкриваються.

Люблять діти приймати участь у квестах. Квест дозволяє розвивати активне пізнання а саме: вирішити, розплутати, придумати, вміти застосовувати свої знання на практиці у нестандартних ситуаціях, тобто актуалізувати знання, вчить мислити логічно, розвиває інтерактивні здібності. Діти мають можливість більше спілкуватися, висловлювати власну думку, в них розвивається вміння не тільки працювати самостійно, а й у команді.

Ще однією грою, яка активно застосовується під час виховних заходів, є вікторина. Дуже важливим є підбиття підсумків вікторини. Обов'язковим повинно бути оголошення оцінювання учнів та оголошення переможців.

Заключним етапом дослідницької роботи, яку діти виконали разом в ході вивчення даної теми, підсумком проєктної діяльності є лепбук. Лепбук сприяє розумінню й запам'ятовуванню інформації з теми, що обговорювалась чи вивчалась, спонукає самостійно збирати інформацію по темі. Під час роботи над лепбуком діти повторюють та узагальнюють вивчене.

На сьогоднішній день діти стали більш розвиненими, ніж раніше. Їхні погляди на сучасний світ інші. Тож, працюючи з дітьми, потрібно не тільки озброювати учнів знаннями, а й формувати в цілому спрямованість особистості, свідомість, переконання, поведінку. Тому усі, хто працює з дітьми в школі повинні бути для них зразком в усьому, вміти постійно контролювати себе в усіх випадках.

ТЕМАТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПРАВОВОЇ ТЕМАТИКИ

Розтяжка «Право в моєму житті»

Розтяжка «Право в моєму житті» для школярів до тематичних занять «Знай свої права, дитино».
Кожна буква окремо у форматі А4

[Завантажити літери з розтяжки «Право в моєму житті»](#)

Також можна подивитися:

[Емблема «Рівні права, рівні можливості – для всіх дітей світу»](#)

[Розмальовки «Права дитини у малюнках» до Всесвітнього дня дитини](#)

Лепбук «Мої права – моє життя»

Лепбук «Мої права – моє життя» до тематичних занять «Знай свої права, дитино» знайомить з історією свята, фактами недотримання законів, жертвами яких стають діти, містить тематичні загадки та

прислів'я, а також картки з питаннями для бліц-опитування.

Шаблон розроблено одразу зі всіма необхідними карманами та дидактичними матеріалами для них. Лепбук можна роздрукувати і одразу склеювати, а можна заламінувати і далі з'єднувати всі елементи. У готовому вигляді в розгорнутому стані лепбук виглядає як на картинці.

[Завантажити лепбук «Мої права – моє життя»](#)

Вірші про права дітей

Вірші про права дітей для молодших школярів до тематичних занять «Знай свої права, дитино»

[Завантажити матеріал «Вірші про права дітей»](#)

Загадки про права дітей

«Загадки про права дітей» - дидактичні матеріали для тематичних занять з молодшими школярами.

2 картки – із загадкою та відповіддю і переліком порушених прав дітей.

[Завантажити картки із загадками про права дітей.](#)

Також можна подивитися:

[Кросворд «Мої права»](#)

Зашифровані прислів'я про права дітей

Завдання для молодших школярів до Всесвітнього дня дитини у вигляді зашифрованих прислів'їв про права дитини.

[Завантажити картки з прислів'ями.](#)

Також можна подивитися:
[Філворд «Всі діти мають права»](#)

Правова переплутанка

«Правова переплутанка» містить картку із складами, з яких потрібно скласти одне з прав дитини та картку з відповіддю і записом відгаданого права з «Конвенції про права дитини».

[Завантажити картки «Правової переплутанки»](#)

Також можна подивитися:

[Анаграма «Права дітей»](#)

Права дітей у ребусах

Ребуси з теми «Знай свої права, дитино» яскраво та цікаво оформлені на двох картках. Перша картка – ребус, друга – відповідь.

[Завантажити картки з ребусами.](#)

Квест-гра «Країна дитинства»

Цікава квест-гра «Країна дитинства», яку можна використати на заходах про права дитини. Містить 7 станцій, на яких діти зможуть показати свої знання з теми.

[Завантажити матеріал квесту.](#)

Також можна подивитися:

[Гра «Перший мільйон»](#)

Вікторина «Чи знаєте ви свої права?»

Вікторина «Чи знаєте ви свої права?» для 1-4 класів до тематичних занять «Знай свої права, дитино». Картки з запитаннями і відповідями.

[Завантажити вікторину «Чи знаєте ви свої права?» для молодших школярів.](#)

Також можна подивитися:

[Флеш-картки «Мої права – моє життя»](#)

Презентації до виховних заходів

Презентація «Права дітей»

[Завантажити презентацію](#)

Презентація «Подорож у країну Права та Закону»

[Завантажити презентацію](#)

Презентація «Конвенція про права дитини»

[Завантажити презентацію](#)

Презентація «Права дитини»

[Завантажити презентацію](#)

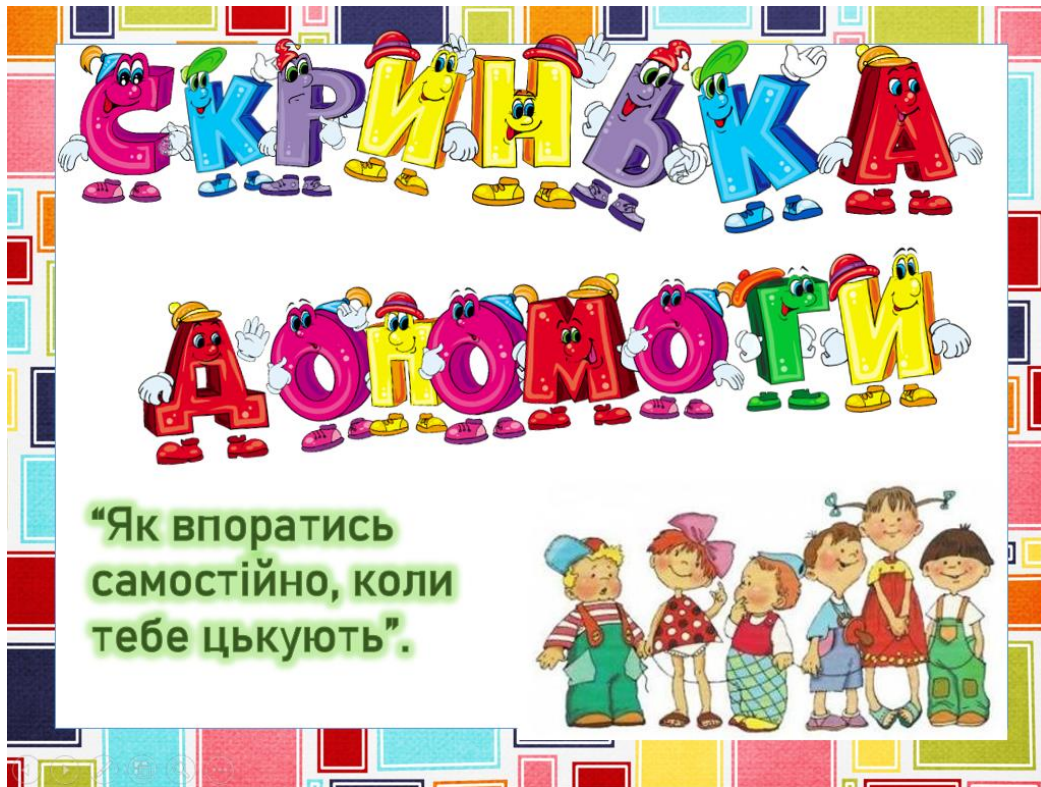

Гра «Скажи - «НІ» булінгу»

Гра «Скажи – «НІ» булінгу» для 1-4 класів до тематичних занять «Знай свої права, дитино». Картки з запитаннями і відповідями з цеглинками лего. 35

[Завантажити картки](#)

Інформаційне повідомлення
«Як впоратись самотійно,
коли тебе цькують».

Поради дітям, коли вони
зазнають тиску та цькування.

[Завантажити картки](#)

Сценарії виховних заходів

Сценарій виховного заходу «Охоронна грамота дитинства» для 1-4 класів до тематичних занять «Знай свої права, дитино».

На заході діти знайомляться із законами, які захищають права дитини та дізнаються про організації, які можуть допомогти дітям у захисті їх прав.

[Завантажити сценарій заходу](#)

Сценарій виховного заходу «Кожна дитина має право» для 1-4 класів до тематичних занять «Знай свої права, дитино».

Під час заходу діти познайомляться з основними положеннями Конвенції про права дитини.

[Завантажити сценарій заходу](#)

Сценарій виховного заходу «Порушення прав дитини в казковому королівстві» для 1-4 класів до тематичних занять «Знай свої права, дитино».

Виховний захід з використанням театралізованої вистави для розгляду випадків порушення прав дитини.

[Завантажити сценарій заходу](#)

Сценарій виховного заходу «Права дитини ти мусиш вивчити сумлінно» до тематичних занять «Знай свої права, дитино».

Захід сприяє формуванню певних правил життя в суспільстві, а також взаємозв'язку прав особистості з правами інших людей. Прищеплює почуття поваги до прав інших людей. Знайомить дітей не тільки з їх правами, але й з обов'язками.

[Завантажити сценарій заходу](#)

«На урок» Тест «Мої права – моє життя»

Режим доступу:

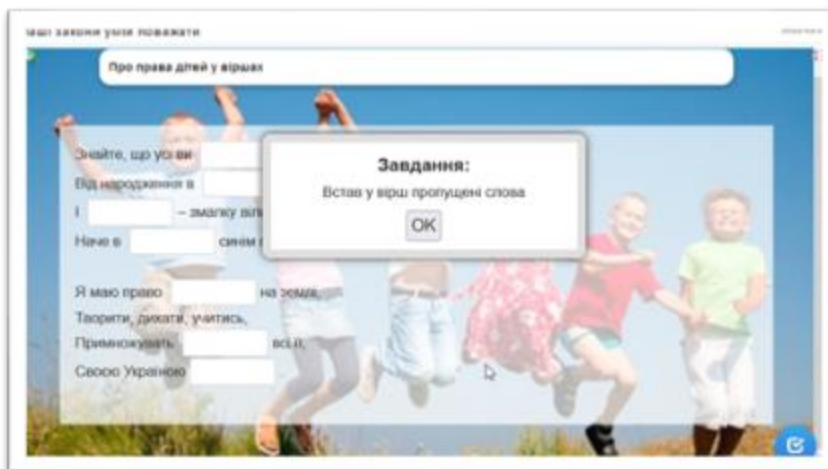
<https://naurok.com.ua/test/mo-prava---moe-zhittya-1223413.html>

Склади пазл і прочитай одне з прав дитини

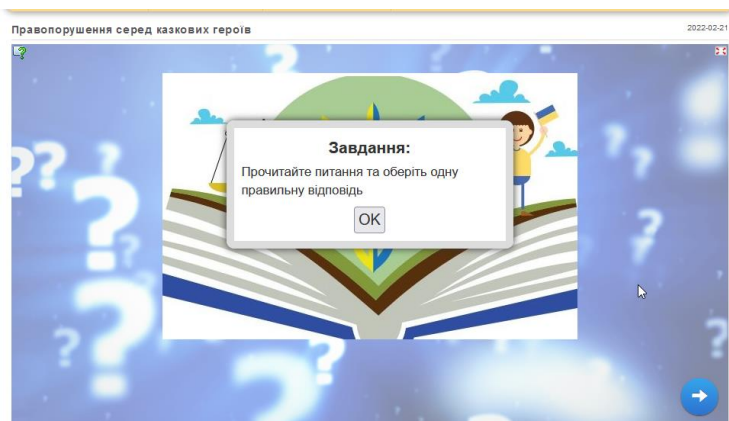
Режим доступу:

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=138df0076261&view=maximized&pview=iframe>

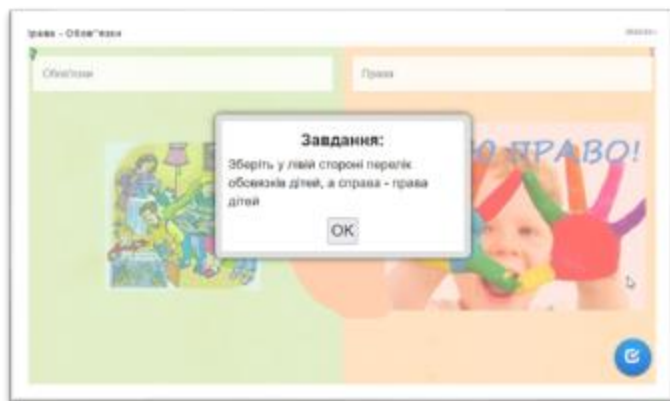
Вірші про права дітей

Режим доступу: <https://learningapps.org/watch?v=pqrbs55ic22>

Правопорушення серед
казкових героїв

Режим доступу: <https://learningapps.org/watch?v=pg1f25dm522>

Гра «Права – Обов'язки»

Режим доступу: <https://learningapps.org/watch?v=pydpsxnfa22>

[Практичний шкільний календар прав людини](#)

Календар покликаний допомогти педагогічним працівникам навчальних закладів незалежно від їхнього фаху, а також вихователям груп продовженого дня, класним керівникам та бібліотекарям під час проведення виховних заходів

ВИСНОВКИ

Важливим періодом формування правової культури є молодший шкільний вік, як найбільш сприятливий до засвоєння норм життєдіяльності у суспільстві, для засвоєння та сприйняття нескладних юридичних термінів, для навчання здійснювати аналіз та давати оцінку тим чи іншим діям. Роль правового виховання в початковій школі – вчити дітей успішно займатися дорученою справою, бути відповідальними, виконувати громадянські обов'язки.

Правильна організація правового виховання у початковій школі, поряд із загальним процесом виховання, сприяє формуванню розуміння школярами необхідності і доцільності закону, його гуманності й справедливості. Разом з тим формує уявлення про права як систему загальних правил, за допомогою яких держава встановлює норми поведінки людей, визначає міри можливого, дозволеного і міру обов'язкового, встановлює правові заборони, порушення яких спричиняє відповідальність. Правове виховання сприяє і розширенню загального кругозору учнів, їх уявлень про життя суспільства, про діяльність нашої держави, про основні норми взаємовідносин людей, про допустиме і неправомірне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік, Н.М. Зростаємо громадянами [Текст] : розповідь про Конституцію України : навч. посібник / Н.М. Бібік, М.М. Ілляш . – К. : Веселка, 2000. – 87 с. : іл.
2. Виховуємо громадянина України [Текст] / уклад. М.Т. Залипецький, В.І.Уруський. – Тернопіль : Астон, 2002. – 192 с.
3. Волга, Л. Мій уряд [Текст] / Л. Волга, Т. Бабенко. – К. : Махаон-Україна, 2006. – 24 с.
4. Володарська, М.О. Світ прав дитини [Текст] : уроки громадянської освіти : інтерактивні методики / М.О. Володарська. - Х. : Скорпіон. - 2005. – 108 с.
5. Гавриш, С.Б. Маленькі історії про великі істини. Права та свободи дитини [Текст] : Книга для читання / С.Б. Гавриш. - К. : Генеза, 2010.- 160 с.
6. Гусельникова, І.А. Мої права [Текст] : довідник для учнів 1-4 класів / І.А. Гусельникова. - Х. : Ранок, 2011. – 80 с.
7. Денисенко, Л. Правобукварик [Текст] : для дітей віком від 3-х до 7-ми років / Л. Денисенко. – К., 2013. – 32 с. : іл.
8. Дитиною бути важко. Пишемо книгу про свої права [Текст] . – Суми: Університетська книга, 2005. – 56 с.
9. Захист прав дитини в Україні [Текст] : підсумки діяльності у 2013 році Уповноваженого Президента України з прав дитини Ю.О. Павленка / Адміністрація Президента України ; Уповноважений Президента України з прав дитини. - К. : б. в., 2014. - 188 с.
10. Знай свої права, дитино / авт. – упоряд. С.Кириленко, Л.Слабошпицька. - Київ : Махаон-Україна, 2000.
11. Пелипенко, Н.В. Обереги : ази знання про державу та право [Текст] : посіб. для дітей ст. дошк. та мол. шк. віку / Н.В. Пелипенко. – К.: Логос, 2008. – 96 с. : іл.
12. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
13. Права дитини [Текст] : збірник документів. – Львів : Оксарт. – 1995. – 112 с. : іл.
14. Україна [Текст] : для дітей серед. шк. віку / авт. – упоряд. В.М. Складенко [та ін.]. – Харків : Фоліо, 2003. – 319 с. - (Дитяча енциклопедія).
15. Конвенція про права дитини. (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021